

اداره آموزش و پرورش منطقه ۲ تهران
دبیرستان علامه حلی ۴
آزمون ترم اول سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰

شماره: ۱۳۱

نام و نام خانوادگی:	نام درس: فارسی	نام دبیر: آقای ذاکری	تاریخ آزمون: ۱۴۰۰/۱۰/۰۸	ساعت آزمون: ۱۲
زمان آزمون: ۸۰ دقیقه	پایه: دهم	رشته: تجربی	کلاس: ۱۰۵	تعداد سوالات: ۲۶

۱. در ابیات و عبارات زیر غلط‌های املايي را مشخص کنید و شکل صحیح هر یک را بنویسید. (۱ نمره)

- رنج هیچ کس (زایع) مکن و همه کس را به سزا، حق شناس باش ضایع
- فلق (مهرابی) که بی تو در آن نماز صبح شهادت گزارده‌ای. محرابی
- از بال و (قارب) به زیر آمد غارب
- دلا معاش، چنان کن که گر (بلغذی) پای فرشته‌ات به دو دست دعا نگه دارد بلغزد

۲. واژه صحیح را از داخل کمانک انتخاب کنید. (۵، ۰ نمره)

- (قرض-غرض) من دو چیز بود
- پادشاه عالم خبر که داد، در این قصه، از حسن (سیرت-صیرت) او داد

۳. معنی واژگان مشخص شده را بنویسید. (۱ نمره)

به آن کس گوی که آن تیمار غم و شادی تو دارد غم و شادی
در حسیض هم می‌توان عزیز بود چای بست در زمین یا یا بین کوه
وین بوم محنت از پی آن تا کند خراب اندوه و غم
زین نمط آن مست شد از غرور روس و طریقه

۴. معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. (۵، ۰ نمره)

- کتابی که در او داد سخن آرایی توان داد ابداع کنیم حق و انصاف
- عشق شوری در نهاد ما نهاد قرار داد

۵. نوع حذف را در جملات زیر مشخص کنید. (۵، ۰ نمره)

- نومیدی را در امید، بسته دان و امید را در نومیدی. حذف به قرینه لفظی (بسته دان)
- نیکو خو، بهتر هزار بار از نیکو رو. حذف به قرینه معنوی

۶. جدول زیر کامل کنید. (با حفظ شخص) (۲، ۵، ۱ نمره)

فعل	ماضی استمراری	فعل امر	مضارع اخباری
شنیده بودی	می شنیدیدی	بشنو	می شنوی
گفته‌ایم	می گفتیم		می گوئیم

۱. معنی پسوند (ک) را در واژه‌های زیر بنویسید. (۵، ۰ نمره)

خورجینک خورجین کرک دنگ لحظه کوتاه

۸. نقش کلمات مشخص شده را بنویسید. (۷۵، ۰ نمره)

همه کس را به سزا حق شناس باش مصاف الم مفافی الم نمرا
چو گفتمش که دلم را نگاه دار، چه گفت؟ ز دست بنده، چه خیزد، خدا نگه دارد

۹. نقش ضمیر متصل «ات» در مصراع (فرشته ات) به دو دست دعا نگه دارد چیست؟ (۲۵، ۰ نمره)

مفعول

۱۰. متن زیر را بخوانید و به سوالات پاسخ دهید. (۲۵، ۰ نمره)

معلوف
گفتند (نیکوترین)، از بهر آن بود که یوسف صدیق، وفادار بود و یعقوب خود او را به صبر، آموزگار بود و زلیخا در عشق و درد او بی‌قرار بود و اندوه و شادی، در این قصه بسیار بود. و خبر دهنده از او ملک جبار بود.
ملک تعالی، او را دولت بر دولت، زیادت کرد و مملکت و نبوت زیادت بر زیادت کرد تا عالمان بدانند که هرگز کید کایدان با خواسته‌ی خداوند غیبت دان برابر نیاید.

۱. نوع دو حرف واو مشخص شده را در عبارت فوق بنویسید. (در متن نوشته شد)

۲. یک واژه دو «تلفظی» پیدا کنید آموزگار

۳. ترکیب این قصه وصفی است یا اضافی؟ وصفی

در گروه «اسمی» (خواست خداوند غیبت دان) هسته را مشخص کنید. خواست غیب

۱۱. دو آرایه ادبی در بیت زیر مشخص کنید. (۵، ۰ نمره)

چون بدم سبزه در آغوش من بوسه زند بر سر او بر دوش من
بر و سر و چنانس مصراع دوم به تشخیص

۱۲. در عبارت (در بهشت، از هزار گونه نعمت است و در قرآن از هزار گونه بند و حکمت است.)، یک نمونه

سجع را نشان دهید. (۷۵، ۰ نمره) نعمت - حکمت

۱. در جمله زیر، دو رکن اصلی تشبیه (مشبه و مشبه‌به) را مشخص کنید.

۲. «قرآن مانند است به بهشت جاودان» قرآن بهشت جاودان مشبه مشبه‌به

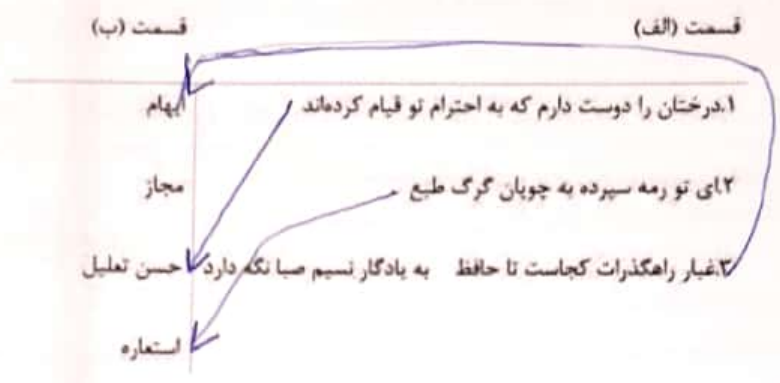
۱۳. در متن زیر عبارت کنایی را مشخص کرده و مفهوم کنایی آن را بنویسید. (۷۵، ۰ نمره)

صاد معلم ما بود، کارش نگار نقشه قالی بود و در آن دستی نازک داشت.

کنایه از مهارت و تسلط داشتن

۱۴. (مشبهه) در بیت (که به دهان بر زده کف چون صدف / گاه چو تیری که رود بر هدف)، کدام است. (۰,۲۵ نمره)
 الف) دهان ب) صدف ✓ پ) هدف ت) بر زده

۱۵. هر یک از موارد ستون (الف) را به آرایه مربوطه در ستون (ب)، وصل کنید (در ستون ب متصل کنید در ستون ب یک مورد اضافی است). (۰,۷۵ نمره)

۱۶. جدول زیر را کامل کنید. (۰,۷۵ نمره)

نام نویسنده	نام اثر
عقبر الهمالی کیکاووس	قابوس نامه
سهراب سپهری	اتاق آبی
محمد بن منور	اسرار التوحید

۱۷. کتاب ارزشمند سفرنامه اثر کدام شخصیت است. (۰,۲۵ نمره)

- ۱. ناصر خسرو ✓
- ۲. محمد بن منور
- ۳. عطار نیشابوری
- ۴. سعدی

۱۸. ابیات و عبارات زیر را به نثر ساده و روان برگردانید

- ۱. بعد از آن که حال دنیاوی ما نیک شده بود، روزی به در آن گرمایه شدیم. (۰,۵ نمره)
 بعد از این که اوضاع مالی ما خوب شده بود، روزی به ^{آن} گرمایه رفتیم.
- ۲. به زبان دیگر مگو و به دل، دیگر مدار. (۰,۵ نمره)
 به زبان سغنی نگو که در دل پر خلاق آن عمل کنی. (به زیادت چیزی نگو که دلت چیزی دیگر باشد)

۳. صبا بر آن سر زلف، از دل مرا بینی ز روی لطف بگوش که جانگه دارد. (۵، ۰، ۵ نمره)
۴. ای با صبا اگر گذر سبب سحر خم زلف یا من اتملا و دل من را در زلف او دیدی از روی لطف مهر بانی به او بگو که ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن / تاثیر اختران شما نیز بگذرد. (۵، ۰، ۵ نمره) جای من را محفوظ نگه دارد و میباید فراموش نکند.
۵. هرگز کید کایدان با خواست خداوند عیب دان برابر نیاید. (۵، ۰، ۵ نمره)
۶. هرگز ضریب حیلہ در آن با خواست عز او نداننده نیوان است، برابر نمی کند.
۷. مکاری از ما سی دینار مغربی می خواست و هیچ چاره ای نداشتیم. (۵، ۰، ۵ نمره)
۸. گرایه دهنده چای را از ما سی سکه طلای مغربی می خواست و ما چاره ای نداشتیم که پرداخت کنیم.
۹. ابر زمن حامل سرمایه شد / باغ ضمن صاحب پیرایه شد. (۵، ۰، ۵ نمره)
۱۰. بر به خاطر خوردن پراز باران شد و باغ به خاطر من زیبا و رنگارنگ شده است.
۱۱. وسعتی نداشت که حال مرا مرمتی کن. (۵، ۰، ۵ نمره)
- توان مالی نداشت که به من کمک کند.

۱۹. مفهوم عبارت (گندم نمای جو فروش ماش) را بنویسید. (۵، ۰، ۵ نمره)

این ضرب المثل آن را از دوروی دریا کاری بر خردن دارد.

۲۰. در درس پاسداری از حقیقت، شاعر چه نوع مرگی را، غبطه بزرگ بزرگان می دانست؟ (۵، ۰، ۵ نمره)

مرگ باسگوه (سهادت) غبطه بزرگان است.

۲۱. در بیت زیر مقصود از (رمه) و (چوپان) چیست؟ (۵، ۰، ۵ نمره)

ای تو رمه سپرده به چوپان مرگ طبع این گرگی شبان شما نیز بگذرد.

↓
مردم
کاملان حکومت

۲۲. در درس «مهر وفا» حافظ، شرط وفاداری معشوق را در چه می داند. (۵، ۰، ۵ نمره)

شرط وفاداری معشوق این است که عاشق با او وفاداری کند.

۲۳. به چه دلیل نویسنده معتقد است که مثل قرآن مثل آب روان است. (۵، ۰، ۵ نمره)

همان طریقه آب حیات بعضی است هر آن نیز زندگی نفس دل ها و پاک کننده لثان است.

۲۴. مفهوم عبارت زیر را به نثر روان بنویسید. (۵، ۰ نمره)

«چون بر رقعہ، من اطلاع یابد، قیاس کند که مرا اہلیت چیست؟»

هنگامی که از نامه من آگاه می شود، مقایسه می کند که شایستگی من در عالم درانی به چه اندازه است.

۲۵. در درس کلاس نقاشی، از نظر نویسنده کلاس در مقایسه با رنگ های دیگر چه ویژگی هایی داشت؟ (۵، ۰ نمره)

رنگ نقاشی دلفراہ و روان بود، شکلی نداشت، به جد زخمه نمی زد. ضربه در آن روا بود.

۲۶. درباره رابطه معنوی دو عبارت زیر توضیح دهید. (۱ نمره)

الصبر مفتاح الفرج

یعقوب، خود او را به صبر، آموزگار بود

{ هر دو بیان می کنند که صبر را بیان می کنند. صبر و ازرسی صبر را بیان می کنند.